

VAN DE REDACTIE

Er kwamen nogal wat reacties op het vorige nummer en eerlijk gezegd voel ik mij daar zeer wel bij. U helpt mee het blad vorm en inhoud te geven en wat kan een redactie zich nog meer wensen!

Er ligt weer nieuwe kopij voor ons oktobernummer, ingezonden door enthousiaste en kritische leden. Kennelijk wordt er aandacht geschonken aan de manier van werken van een ander en, voor ons van belang, men neemt ook de moeite er op te reageren.

Wat heeft u deze zomer zoal gedaan? Collega draaiers bezocht in binnen- en buitenland? Interessante adressen voor ons opgemerkt? Mooi hout gezien en/of te pakken gekregen? Laat het mij weten, allicht valt er over te schrijven.

Twee belangrijke evenementen staan ons te wachten: de Open Dag Hout in september en de tentoonstelling "Houtrijk Nederland" in november waarover in het volgende nummer geschreven wordt.

Tot 1 oktober kunt u nog kopij inzenden voor de volgende uitgave van Aktie-Radius.

Lily van der Dussen

redactie: Camera Obscuralaan 103 1183 JX Amstelveen
Tel. 020 6450956

ADVERTEREN VERGROOT UW ACTIERADIUS EN ONZE AKTIE-RADIUS

In het vorige nummer van ons blad hebt U kunnen zien dat daarin advertenties van een viertal leden waren opgenomen. Ongetwijfeld bestaat er nog meer belangstelling voor deze mogelijkheid en daarom is het misschien goed U hierover nader te informeren.

Bij de huidige uitvoering van ons blad dienen advertenties kant en klaar aan mij te worden aangeleverd, foto's kunnen nog niet worden opgenomen.

De betreffende advertenties verschijnen dan in 4 uitgaven van ons blad, waarbij we de volgende mogelijkheden onderscheiden:

formaat	bladspiegel	kosten per 4 uitgaven
1/4 pagina	9 cm breed 13.2 cm hoog	fl. 100,-
1/2 pagina	18.5 cm breed 13.2 cm hoog	fl. 150,-
1 pagina	18.5 cm breed 26.1 cm hoog	fl. 225,-

Uiteraard zijn deze tarieven gebaseerd op de huidige oplage van ons blad, deze is nu ruim 200 exemplaren.

Na plaatsing van de eerste vier advertenties ontvangen de adverteerders van onze penningmeester een faktuur voor het totale bedrag.

Opgemerkt dient nog te worden dat de z.g. kleine mededelingen van leden in de rubriek "Vraag & Aanbod" gratis zijn; deze kunnen direct naar de redactie worden gestuurd.

De advertenties zie ik met belangstelling tegemoet.

Advertentie-exploitatie "Aktie-Radius"

p/a/ Wim de Bruyn, Klokjeslaan 11, 3601 HB Maarssen

VAN HET BESTUUR

Over de Regio's

Waarde leden van onze vereniging RADIUS.

"Het valt (wel, maar) niet mee." Dat is ongeveer de gemoedstoestand van de bestuursleden. De handen in het haar, een vertwijfelde blik in de ogen, maar.. de schouders er onder.

Niet geremd door enige kennis van zaken zijn we aan een vereniging begonnen; en wat komt daar allemaal bij kijken!! U moet ons maar een beetje verontschuldigen als alles niet of nog niet perfect loopt. Iets anders is dat u zich ook zou kunnen afvragen wat u voor de vereniging kunt doen.

Weet u dat we al over de 250 leden tellen, terwijl we eigenlijk nog maar net begonnen zijn?

De plek waar het allemaal begon is het Ambachtsmuseum te Haastrecht. Daar zei ik tegen de daar aanwezige houtdraaiers dat zij de dragers zijn van het ambacht houtdraaien, natuurlijk afgezien van de paar beroepsdraaiers die er nog zijn in Nederland.

Willen de hobbyisten zich verder ontwikkelen in hun ambacht dan moeten ze van elkaar leren; het gaat immers niet aan bij een beroepsdraaier in z'n werkplaats te gaan staan vragen stellen, en die man of vrouw van het werk te houden.

En hoe ver zijn we nu? U heeft allemaal een ledenlijst + een regio-lijst ontvangen. Daar kunt u mee aan de gang. Aarzel niet, bel op die man of vrouw die in de buurt woont en maak een werkafpraak. Het is altijd leuk een andermanders werkplaats te zien. Er valt altijd wat te leren. Steek de koppen bij elkaar aan de hand van de voorlopige regio-lijst, en probeer iets te organiseren. En let op, roep daar het plaatselijke huis-aan-huis weekblad bij. Eén of twee personen uit de regio zetten hun naam en adres + tel.nummer er bij (voor het aanmelden van nieuwe leden).

Geef alle aanmeldingen (namen met tel.nummer) per brief door aan onze secretaris Aad Lesman, Valeriusrondeel 279, 2902 CH Capelle a/d/ IJssel.

Een volgend punt van hoofdbreken voor het bestuur is **onderricht**. Waar kan ik les krijgen? is de veel gehoorde kreet. U kunt van uw medeleden leren.

Voor diegenen die absoluut willen leren hoe het werkelijk moet heb ik het volgende antwoord: Er zijn vele manieren om hout te draaien, maar de ene manier is handiger en of veiliger dan de andere.

Het bestuur is bezig mensen op te sporen die les kunnen en willen geven. U zult daar binnenkort meer over horen.

Hierbij dan tevens een "OPROEP": **Wie kan en wil les geven.**

Opgeven aan de secretaris Aad Lesman, tel. 010 4587978.

Als een regio één of twee "bijeenkomsten" achter de rug heeft, kan deze regio een beroep doen op Christiaan Jörg, beroepsdraaier te Utrecht. Christiaan zal met plezier een avond bij u komen om allerhand voorlichting te geven. Vraag dit aan bij de Regio-commissaris Hennie v.d. Akker, Onderlangs 36 M, 1068 DX Amsterdam, tel 020 6949434 (staat fout in de naamlijst).

Dat was het, met vriendelijke groeten, **Muck**.

HANDIGE TIPS

VEILIGHEID DOET JE WEL EENS DE DAS OM

Ik heb een knoert van een afzuiger die via pijpen en een van het plafond hangende slang stof en krullen afzuigt. Vooral het hele fijne stof bij het schuren van droog hout is slecht voor de mens z'n gezondheid. Dus heb ik de monding van de buigzame aluminium slang (of pijp zo je wilt) vlak bij waar ik met beitel of schuurpapier werk. Je ziet mooi hoe de stroom schuurstof gulzig door de pijp wordt opgeslokt. Laatst was ik een dekseltje van een teak-doozje aan het afwerken. Je weet wel, zo'n doosje met dekseltje uit één stuk hout. Als het klaar is, loopt de vlam van het hout precies door van deksel in doosje.

Dekseltje van een paar millimeter ingespannen in een houten spantang, met een klein beitelje de laatste sneden om het zuiver af te werken. Een stroom kleine krulletjes vloog de afzuigpijp in. Tot ik iets te veel kracht zette en ook het dekseltje de afzuiger invloog en tot gruis vernalen werd. Moraal van dit verhaal: maak van ijzerdraad een roostertje op de monding van je afzuiger.

Muck Douma

UIT DE WERKPLAATS

Reactie op Muck's tip mbt secondenlijm (dec.94, nr.4, pg.4). Als een scheur kiert, vul ik die met lijn en wrijf er daarna houtkrumels in. De lijn gaat pas echt werken als er druk op staat. Die breng ik aan via een "kussentje" droge krumels. Dit was een tip van König Maschinen in Duitsland. Zij leveren ZIP, een Amerikaanse secondenlijm met twee snelheden. Zo uit het potje is dat 1 à 2 minuten. Na toevoeging van een "kicker" is het secondenwerk.

G.H.Gaasbeek, Wageningen

Baumann, eveneens in Duitsland, leerde me gaatjes en of scheuren te vullen met schellak. Dat gaat als volgt: In een doek rolt men schellak schilfers, als het ware een zelfbouw cigaret. Dit geheel houdt men in warm (heet) water, waardoor de schellak smelt. Door de "cigaret" te "wringen" perst men de schellak tot een samenhangend geheel. Na afkoelen kan de doek verwijderd worden, men heeft dan een staafje. Dat staafje kan als een soort soldeer bij het defect worden gehouden en met een warme soldeerbout smelt men er wat af en vult scheur of gat. Een teveel aan schellak laat zich uitstekend afdraaien. de vulling is meestal goed zichtbaar maar stoort zelden door de zeer "natuurlijke aanblik" en zit muurvast.

G.H.Gaasbeek, Wageningen

IN DE WERKPLAATS - UIT DE WERKPLAATS

Het is alweer zo'n 15 jaar geleden dat Muck, met behulp van allerlei goede ambachtsmensen, het huis waarin we nu wonen omtoverde van een vervallen monument tot het paradijsje van nu.

Er kwam ook een leuke werkplaats waarin hij, vergeleken met ons oude kleine huisje, een zee van ruimte had.

Had moet ik dus zeggen, want in de loop der jaren verschenen er steeds meer machines en machientjes, met als gevolg dat de ruimte steeds nijpender werd.

Ongeveer anderhalf jaar geleden vatte hij het plan op een draaibankje te kopen, waarop hij dan kleine pootjes en ronde sluitinkjes kon draaien voor de te maken mooie kistjes die hij in z'n hoofd had. Waar moest dat draaibankje staan? Een hele zondag hebben we gesjouwd en geschoven en uiteindelijk weer een plaatsje gevonden.

Maar ja, hoe gaat dat, de voorwerpen werden steeds groter,

dus moest er een grotere bank komen. De grotere moest op de plaats van de kleine en de kleine, nee, niet in de huiskamer, dan maar zolang in de winkel gezet.

Muck werd steeds enthousiaster, de ene schaal volgde op de andere en de ene gekneusde vinger volgde op de andere. Maar ja, dat schijnt er bij te horen, net als het stof en die vreselijke houtkrullen die je allemaal aan je schoenen het huis mee in sleept. Telkens als ik naar boven ga over mijn prachtige donkerrode jatoba-houten trap en ik zie al dat stof en stukjes krullen liggen denk ik toch enigszins gefrustreerd: verdorie "uit de werkplaats".

Mieke Douma

HOUTVARIA

MAGNETRON OVENS EN HOUTDROGEN

Narrig word ik ervan. Al die haast met houtdrogen. Waar een boom zo lang over groeide, moet opeens droog zijn. Wat een geweld. Vindt de boomgeest nooit prettig. Jammer dus om zoiets in je levenssfeer binnen te halen. Als 't al werkt. Als ik zo'n haast had, zou ik 't liever zoeken in een werkstuk in nat hout voordraaien, uitboren, dan laten drogen, desnoods met een laagje olie erop, of een plastic zak erover. Vooral dat uitboren scheelt heel veel. Wat is er trouwens zo erg aan een scheur? Die volgt tenminste de structuur van het hout, toont daar iets van wat je anders niet zou zien.

En die magnetron dan? Gebruik die maar voor droog hout. Met houtworm of boktor. Die mag je roosteren. Eventjes is genoeg. Scheelt weer chemicaliën. Vindt de boomgeest misschien prettiger.

Maak mooie dingen en wees gegroet van

Joost Kramer, Utrecht

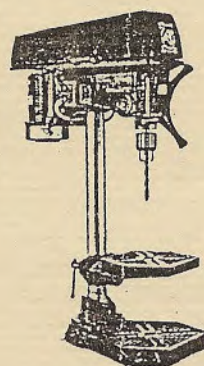
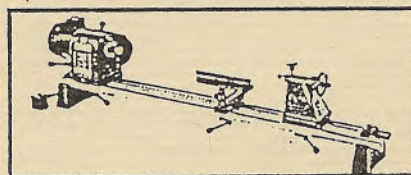
VEENHOF B.V.

IMPORT/EXPORT
HOUT/METAALBEWERKINGSMACHINES - TOEBEHOREN
GEREEDSCHAPPEN

Record Est. 1898
Sheffield
England
POWER TOOLS

WOODTURNING

HOUTDRAAIBANKEN
HOUTDRAAIBEITELS HSS.
WERKBANKEN
LINTZAAGMACHINE
CATALOGUS ENZ.

P. CALANDLAAN 77 1065 KX
POSTBUS 9185 1006 AD
AMSTERDAM/HOLLAND
TEL.: 020 - 615 48 39/FAX: 020 - 615 18 95

RECORD POWER
MYFORD
EMCO
ENZ.

DIE OPEN DAG HOUT, STELT DAT WAT VOOR?

Nog nooit van de Open Dag Hout gehoord?

Daar kan ik niet bij, dat lijkt me nauwelijks mogelijk na de uitbundige pers die de vorige dag (in Zutphen) bij de draaiers gehaald heeft. Zelf heb ik vijftien jaar achter de schermen meegewerkt om deze, aanvankelijk bescheiden, houtdag te zien uitgroeien tot een houtpresentatie van allure. Het is voor allen die met het prachtmateriaal hout werken DE dag van het jaar. En daarom wil ik er nu over schrijven en niet wachten tot na afloop, met de kans dat deze dag aan u voorbij zou kunnen gaan.

Op deze ene dag in het jaar, en dit jaar in Valkenburg, zult u een schat aan "houtwerk" bijeen vinden. Op de lange tafels liggen de produkten uitgestald, erachter op panelen het inlegwerk, de foto's van bomen enz. U ontmoet ambachtslieden die het een plezier vinden met u van gedachten te wisselen over techniek en uitvoering, over wederzijdse bezoeken aan de werkplaats. U ziet perfecte staaltjes van houtsnij- en inlegwerk, marquetterie en draaiwerk en nog veel meer.

Hoewel de O.D.H. geen verkooptentoonstelling is valt er hier en daar wel wat op de kop te tikken. Speelgoed, kunstig gedraaide potten en schalen, houten vulpenen, constructie-puzzels, letters, maar ook hout! Want u begrijpt dat onze bekende houtleverancier uit Amsterdam en enige anderen present zijn om al die houtverwerkers in staat te stellen het hout van hun keuze te bepalen. De aanblik alleen al van al dat kostelijke hout doet je hart sneller kloppen. Een blokje ebbhout of cocobolo, een manzanila-knol, notehout of allerhande fineersoorten; maar ook het prachthout uit eigen

Houtdraaierij J.F. Kramer
Seriewerk, stukwerk en modelwerk
Oudegracht 173 a/d werf (bij de lijnmarkt)
3511 NE Utrecht
tel. 030-(2) 340610 fax. 030-(2)304657

HOUTDRAAICURSUSSEN

BEGINNERSCURSUS (Hoe moet het)

Voor: Hen met weinig of geen ervaring met houtdraaien
Inhoud: Leren omgaan met draaibank, beitels en hout.
Leren slijpen. Leren zien wat belangrijk is.
Doel: Zelfstandig draaiwerk tussen de centers kunnen maken.
Duur: 10 lessen van 2 3/4 uur
Kosten: f 600,-
Groep: 7 personen
Start: medio september (nog plaats)
januari nieuwe cursus

GEVORDERDENCURSUS (Haal meer uit uw draaibank)

Voor: Hen die al enige jaren draaien
Inhoud: Perfectie en uitbreiding basistechniek.
Introductie in lang dun werk, schalen, potten en extreme houtsoorten.
Doel: Leemtes in kennis en techniek opvullen;
allround worden.
Duur: 10 lessen van 2 3/4 uur
Kosten: f 600,-
Groep: 7 personen
Start: januari 1996

De cursussen worden gegeven door mij, Joost Kramer (38) brooddraaier te Utrecht sinds 1984.

Informatie? Bel of schrijf voor informatiepakket.

Aug. 1995
land, het is er allemaal! Ook zijn er demonstraties, o.a. gebruik van gereedschappen en houtdraaien.

De O.D.H. is eigenlijk uitgegroeid tot één grote houtsociëteit. U zult er heel veel collega's van Radius en van de Vlaamse Houtgilde tegenkomen, maar ook uit het nabije Duitsland zullen dit jaar de draaiers toestromen. Ik wens u de dag van het jaar!

Lily van der Dussen, Amstelveen

AGENDA

OPEN DAG HOUT

in de Geulhal te Valkenburg (L) (dicht bij N.S.)
zondag 24 september van 10.00 tot 17.00 uur
alles betreffende houtambacht en houthobby
toegang f 5,-; ki en 65+ f 2,50; per gezin maximaal f 10,-

TENTOONSTELLING "HOUTRIJK NEDERLAND"

een schat aan inlands hout; 4 verdiepingen houtambacht, houtkunst in Sonsbeek te Arnhem november 1995

VRAAG & AANBOD

INTERESSE VOOR DIT BOEK ?

Op de Open Dag Hout te Zutphen had ik drie versies van een zweeds houtdraaiboek naast elkaar liggen. Het origineel, in het zweeds (2de druk 1981). Verder een duitse vertaling, uitgegeven door Schäfer Verlag in Hannover en een door mij gemaakte vertaling in het Nederlands.

Het boek, ca 130 pagina's geeft zeer veel informatie over de techniek van het snijdend houtdraaien en is qua niveau vergelijkbaar met het, uit het Engels vertaalde, boek van Gordon Stokes, "Zelf vakkundig houtdraaien". (Kluwer 1960). Gezien de belangstelling tijdens de O.D.H. heb ik een nieuwe poging gewaagd een uitgever te interesseren. Hoewel het commentaar zeer positief is over de techniek in het boek lijkt het ook nu niet te lukken omdat de uitgever te veel foto's "wat gedateerd" vinden. Ik overweeg nu om het boek op eigen risico uit te geven in een beperkte oplage. De prijs kan ik nog niet vaststellen, omdat die onder andere afhangt van de auteursrechten, maar komt waarschijnlijk op ca f.35 à f.40. (gelijmde versie, rasterdruk en exclusief verzending).

Wie heeft er belangstelling en zegt min of meer afname toe als ik hiervoor toestemming krijg in Zweden en als het me lukt me aan de gegeven kostenraming te houden (o.a. afhankelijk van het aantal toezeggingen; voorintekening levert uiteraard enig prijsvoordeel). Bij te geringe belangstelling (<50) ga ik er zeker niet mee door.

Graag een brief-(kaartje) of belletje naar Gerard Gaasbeek, Boeslaan 24, 6703 ES Wageningen. Tel 08370 13205

Prunushout te koop:

De heer Dalhuizen heeft een aantal prunusstammen te koop.
(zo lang de voorraad strekt!)
U kunt hem bellen 05717 1823

Christiaan Jörg zoekt gebruikte draaibanken ter overname.
Bellen 030 513684

Vrijwilligers gevraagd om in de stand van Radius tijdens de Open Dag Hout anderen volgens rooster af te lossen.
(demonstratie draaien, inschrijven leden, introductie vereniging enz.)
Opgeven bij Peter van de Waal. Tel 05730 52128

HOUTPRAATJE EN NOG WAT

OVER GROEI

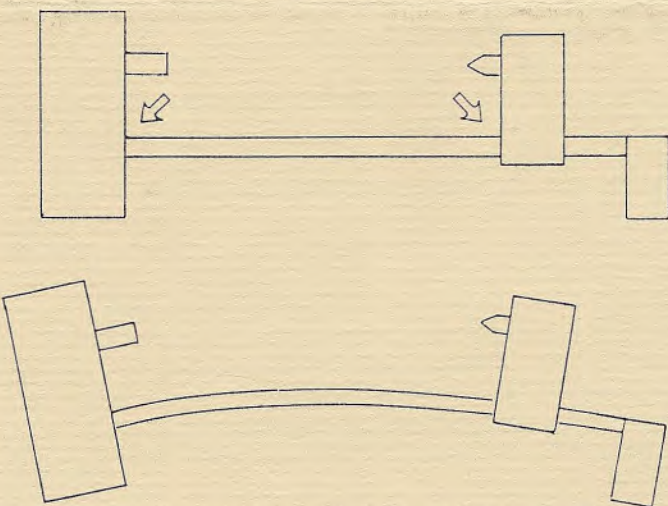
Heerlijk houtdraaien! Maar waarop let je eigenlijk als het om hout gaat? Allereerst op de houtsoort: beuk, eik, merbau, kernmeranti, iroko, teak enz., maar ook grenen soorten.

Zagen we zelf op maat? Met een cirkelzaag gaat dat prima, met een lintzaag is haaks zagen iets moeilijker, vooral bij een smal lint. Let daarbij vooral bij de zachtere houtsoorten op de **groeirichting**. De boom groeit van binnen naar buiten en van beneden naar omhoog. Zaag je tegen de groeirichting in, dan kan het lint gaan dwalen en zaag je scheef. Test dus even met een mesje in welke richting het hout groeide. Snij je en ontstaat er een gladde snede dan groeide het hout in de richting waarin je snijdt. Loopt het mesje vast, heeft het de neiging dieper het hout in, dan moet u vanuit de andere richting zagen. Ook bij het draaien kan dit belangrijk zijn, vooral bij zachte houtsoorten. Dan voorkom je een hoop "splinterwerk".- met schuren werk je natuurlijk veel weg, maar een glad resultaat draaien is leuker -, de snelheid is natuurlijk allereerst belangrijk: hoe zachter het hout, des te sneller de omwentelingen van de kop!

OVER BOUW

Tot slot: ik miste bij het artikeltje "waar je bij een draaibank op moet letten" nog één ding: meestal is de manier waarop het bed is gemaakt gelijk: n.l. 2 vierkante staven waarover de losse kop schuift.

Wat echter heel belangrijk is om nauwkeurig te kunnen werken, is de manier waarop deze vierkante staven aan de kanten zijn bevestigd: gelast, aan de zijkanten, maakt doorbuigen mogelijk (dit heb ik zelf ervaren!). tek. 1

Beter is het wanneer de motorkant op het bed vastzit evenals de voet aan het uiteinde. Voor heel nauwkeurig werk is het fijn als één van de geleidingsstaven is gedraaid zodat één vierkante en één ruit-vormige geleiding ontstaat. De losse kop zit daarmee zeer nauwkeurig vast en kan niet zijdelings verschuiven. tek. 2

n.b. Voor gehandicapten is het goed een machine te hebben die grote handelen heeft om de losse kop vast te zetten, de leunspaan te verplaatsen en de motorsnelheid te regelen. Uit eigen ervaring - ik draai met één in functie beperkte

hand, de ander is er niet meer - kan ik voor mensen die b.v. aan één kant verlamd zijn, of ook een geamputeerde arm hebben, de Scheppach DM 180 aanbevelen, waarbij alles wat veranderd moet worden, werkelijk met één hand kan gebeuren, óók als daar weinig kracht in zit.

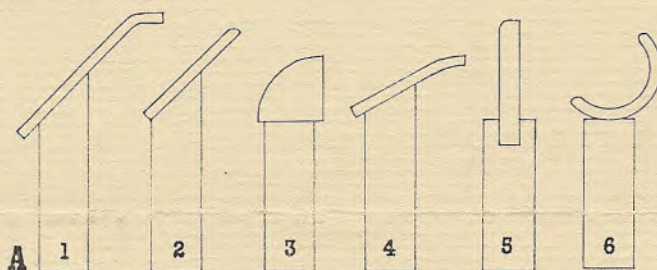
Leonore Kempenhove, 's-Gravenhage

UIT DE WERKPLAATS

De Leunspaan

Het eenvoudigste onderdeel van de houtdraaibank is de leunspaan. Velen zullen menen dat daar nauwelijks een artikel aan te wijden is. Toch is het terecht dat wel te doen. Het is toch zeer opvallend dat elke fabrikant van draaibanken de leunspaan anders heeft uitgevoerd, er zijn geen twee draaibanken die dezelfde leunspaan hebben. Dat wijst er op dat ze niet zo goed weten wat de beste uitvoering is.

De leunspaan heeft een belangrijke functie, ze moet zowel op het bed als in hoogte gemakkelijk verstelbaar zijn. Het regelmatig bijstellen van de leunspaan aan het werkstuk verraadt de vakman.

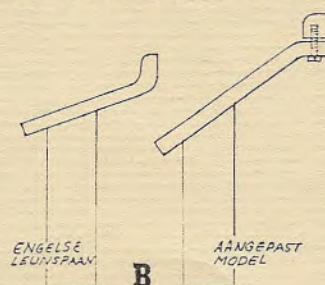

In tekening A zien we, aan de zijkant gezien, een aantal uitvoeringen van de leunspaan. Het zal best zo zijn dat elke houtdraaier denkt de best passende leunspaan te bezitten, maar het is als met vele zaken: er is er maar een de beste, hoewel.....

We moeten eerst wat dieper ingaan op de functie van de leunspaan en daarbij gaan we hier uit van het draaien tussen de centers. Oorspronkelijk diende ze alleen als steun voor de beitel, de naam steunspaan zou dus logischer zijn. Door het heft in hoogte te variëren kan men het afnemen van het hout, de spaandikte dus, regelen, maar zoals u weet wil dat nog niet zeggen dat er dan een mooi strak en glad werkstuk ontstaat. De pink rust tegen een schuine of gewelfde kant van de leunspaan en de pink is van de vijf niet onze beste vinger en ook de schuine kant geeft geen garantie dat er mooi strak werk ontstaat.

Dit alles overwegende wil ik een lans breken voor de zo genaamde Engelse leunspaan, die een opstaande glijrand heeft, zoals in tekening B is getekend. Deze leunspaan gaat

er van uit dat de hand niet op de beitel rust, maar dat de beitel van onderaf wordt vastgehouden en de duim er boven op komt, maar het belangrijkste is dat nu de beter stuurbare en gevoeliger wijsvinger langs de glijrand gaat. Dat heeft tot gevolg dat de spaandikte

zeer dun en fijn kan worden gehouden. U zult met deze leunspaan en de onderhandse greep minder fouten maken omdat de controle op de beitel veel groter is. Een klein bijkomend voordeel kan zijn dat u met de duim in vele gevallen kunt voorkomen dat de spaanders u in het gezicht vliegen.

Hoe kom ik aan zo'n Engelse leunspaan zult u vragen. Sedert kort zijn ze te koop. In Duitsland kunnen al enkele merken ze leveren (pl.m. 128,- DM), in Engeland zijn ze normaal, zag ik op video's, de importeurs kunt u dus via uw leverancier aanspreken. Het eenvoudigste is echter een bevriende metaalbewerker te vragen u te helpen, zo moeilijk is het niet.

Hebt u een leunspaan als de eerste in tekening A dan kunt u het zelf. Koop bij een metaalbedrijf een staafje ijzer dat 10 mm in het vierkant is en de lengte van uw leunspaan, dat kost nauwelijks iets. Door boren en tappen kunt u van onder af deze strip op de leunspaan bevestigen, vastlassen kan natuurlijk ook. Aan de kant waar de vinger langs gaat moet de hoek een weinig weg gevild worden. Hebt u een leunspaan als nummer 5 in tekening A dan kunt u de onderhandse werkwijze zonder meer toepassen.

Henk Wolf, Vaassen

HOUTDRAAIBEITELS

**Professionele kwaliteit
uit Oostenrijk**

**Voor gratis folder
en ledenprijslijst bel:**

B&T Doelacken
Book and Tool

Tel. 08340 - 62773

**Ook het adres voor al uw boeken
voor de houtbewerking**

Het maken van een armband met een binnendiameter van 65 mm.

Plak het tabletje hout van ca 90x90x25 mm. (al of niet met een minimale diameter van 90 mm. Draai van het tablet een ring met de afmetingen, enkele millimeters ruimer dan de beoogde armband. De doorsnede van het hout moet vierkant of rechthoekig zijn, resp. voor een smal en een breed model.

Span de van het hulpstuk verwijderde ring in een 3- of 4-klaauw en rond de binnenkant tot de definitieve vorm af: diam. 65 mm., ook schuren, lakken enz. Pas op, laat de beitel of het schuurgereedschap de klauw niet raken; keer daarom de ring steeds!

Maak van zacht hout een langzaam verlopende, konische doorn met ergens halverwege de diameter van 65 mm. Span deze in uw klauw en duw de ring enigszins vast op de snel draaiende doorn en werk nu de buitenkant af.

Voor het maken van een armband met meer dan één laag hout, kan men de tabletjes eerst met houtlijm vlak op elkaar plakken. Zelf maak ik liever eerst alle ringetjes (iets te dik en te breed), elk al met een heel vlakke zijkant en bouw dan op de draaibank de armband laag voor laag op. Zo kan men beter kleurschakeringen, nervatuurverloop en sterkte van de armband beïnvloeden. - Een andere variatie is, dat men de eerstgenoemde tablet van 90x90x25 mm uit twee verschillende houtstukjes opbouwt, die bijv. 60 en 30 mm. breed zijn.

Voor meer informatie kan men mij bellen (058 126559).

J.J. van der Veen

Berekeningswijze voor het draaien van een bol of kogel

Uit vakbladen en boeken over houtdraaien blijkt dat het draaien van een bol of kogel een lastig karwei is. Daarom heb ik gezocht naar een methode waarbij meten mogelijk is (in tegenstelling tot "op het oog" draaien). Bovendien is deze methode passend voor alle maten kogels, hetgeen bij gebruik van mallen niet het geval is.

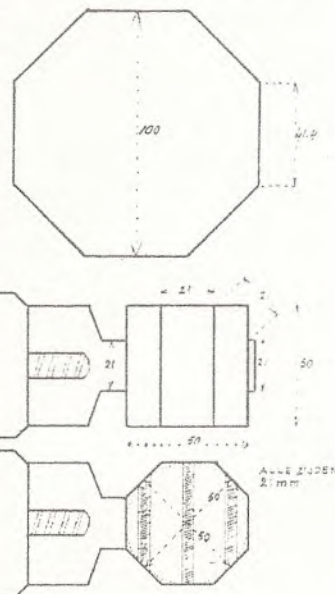
Bij het draaien van een kogel kom je al spoedig bij een achthoek terecht, waarvan je de zijden "op het oog" gelijk kunt maken. Het zou mooi zijn als dat vooraf berekenbaar en ook meetbaar zou zijn.

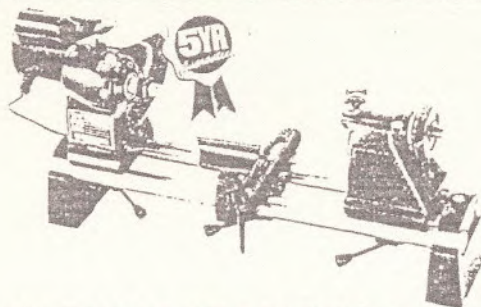
Het bleek nu dat een zijde van een gelijkzijdige achthoek de lengte heeft van 42% (exact 41.4) van de afstand tussen twee parallelle zijden (zie tekening). Dat was een gegeven! Nu de verhouding tussen twee afstanden is bepaald kunnen we bij alle kogels gebruik maken van die 42%.

Voorbeeld: We willen een kogel draaien met een diameter van 50 mm.

Op de draaibank bevestigen we een blok hout enkele centimeters langer dan die gewenste diameter, zeg 90 mm. We draaien en schuren daarvan een cylinder met een diameter van 50 mm. Daarna berekenen we 42% van 50 mm is 21 mm. Aan de rechterkant van ons werkstuk steken we nu 3 mm weg, zoveel dat er nog net 21 mm blijft staan.

Nu tekenen we 50 mm af van af de rechterkant. In het midden daarvan zetten we ook 21 mm af met twee lijnen. Aan de linkerkant steken we ook zoveel hout weg dat er nog 21 mm blijft staan. We draaien nu voorzichtig de schuine kanten weg tot die ook 21 mm zijn. Als we nauwkeurig hebben gewerkt moeten de tegenover elkaar liggende schuine kan-

**HOUSDRAAIBANKEN RECORD
DRAAIBEITELS
(NAT) SLIJPMACHINES
MEETGEREEDSCHAPPEN
DIAMANTSLIJPSTENEN
BOEKEN
CURSUSSEN**

NU OOK VELE SOORTEN DRAAIHOUT EN WAS!

**Baptist
ARNHEM**

BEEKSTRAAT 70
6811 DW ARNHEM
TELEFOON 085-512856

ten ook 50 mm meten. Omdat het midden van de drie banen al precies 50 mm zijn markeren we die met brede strepen als controle bij het weg draaien van de laatste hoekjes.
Henk Wolf

■ **Over slijpen zal nog wel geruime tijd
gepraat en geschreven worden.**

Als we er al ooit uitkomen en kunnen zeggen dit is de manier waarop een beitel geslepen behoort te zijn. Zodra we er wetenschappelijk nog niet eensluitend uit zijn, geldt ook hier weer: draai liever hout met een beitel waaraan je twijfelt, dan dat je je laat weerhouden hout te draaien. Toch zijn er wel een paar opmerkingen te maken die u misschien een beetje helpen.

Zachte en natte stukken hout draaien lekkerder dan harde en droge. Het rotste draaien harde (vaak tropische) kurkdroge houtsoorten. In het algemeen kun je stellen dat de beitelhoek voor harde/droge houtsoorten stomper moet zijn. De beitelhoek is de hoek gevormd door de lengte-as van de beitel en de afgeslepen voorkant.

Een schraper is vaak recht afgeslepen en heeft dus een beitelhoek van 90°. Voor harde tropische houtsoorten een beitelhoek van 80 à 85°, voor kurkdroge houtsoorten 60 à 70°, voor natte of groene stukken hout 45°.

Dit zijn maar richtgetallen, het hangt ook af van de manier waarop u draait.

In het algemeen kun je zeggen:

- een scherpe beitelhoek maakt een beitel begerig, je kunt er meer materiaal mee verzetten in kortere tijd, maar je maakt vlugger foutjes.

- een stompe beitelhoek is veiliger.

Met een scherpe beitelhoek snijdt je gladder.

Een stompe beitelhoek snijdt soms voor uithollen gemakkelijker. b.v. als je een betrekkelijk diepe kom wilt draaien met een vlakke bodem, kun je met een beitel met scherpe beitelhoek niet de bodem vlak draaien. Om niet te happen moet de vouw van de beitel vlak op het te bewerken oppervlak liggen. Alleen als je een stompe beitelhoek hebt, kun je zo diep in een kom komen en toch de vouw vlak op de bodem leggen.

Een ander punt is dat het zich loont de vouw aan de beitel zo te slijpen dat deze overal even lang is, ongeacht de beitelvorm. Dus als de aangeslepen vouw in het hart van de beitel b.v. 12 mm is, zorg er dan voor dat de vouw naar de kanten van de beitel ook 12 mm is. Het werkt makkelijker en is veiliger.

Of je een beitel na het slijpen nog moet wetten is een omstreden kwestie. Ik zou zeggen, bij harde houtsoorten wel. Maar wetten is een handigheid die je in de loop van de tijd moet leren. Het moet in je vingers gaan zitten. Het helpt als je vouw overal even lang is. Veel doen dus. Krullen maken of, zoals de Engelsen zeggen, veel tandenstokers draaien.

Muck Douma

RUBRIEKEN

- VAN DE REDACTIE
- VAN HET BESTUUR
- UIT DE WERKPLAATS
- HANDIGE TIPS

- VEILIGHEID
- GEREEDSCHAP
- HOUT ONDERWEG
- VOOR U GELEZEN
- VRAAG & AANBOD
- AGENDA